

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoCsp/28/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6722202500
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. František Dulačka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:6722202500.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Mgr. Márie Kašíkovej, v spore žalobcu: D. F., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XXX/XX, Q. E., proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, Bratislava, IČO: 00 151 653, zastúpenému Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, Košice mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, o určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 14. marca 2023, č. k. 6Csp/31/2022-226, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. mení tak, že žalobu zamietá.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. zostáva nedotknutý.
- III. Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v okrese M. G., obec T., katastrálne územie T., zapísané na liste vlastníctva č. XX na žalobcu v podiele 1/1, a to rodinný dom súpisné číslo XXX na pozemku parcelné číslo 184/7 a pozemky parcelné číslo 184/7 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 625 m², parcelné číslo 184/8 - záhrada vo výmere 981 m², nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného (výrok I.). V časti o určení, že nehnuteľnosti parcela č. 193/2 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 107 m², zapísané na LV č. XX k. ú. T. na žalobcu v podiele 1/1, nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného, žalobu zamietol (výrok II.). Žalobcovi voči žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (výrok III.). Žalovanému voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov, spojených s odročením pojednávania zo dňa 09.02.2023 (výrok IV.).

2. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že vzhľadom na vznesenú námietku žalovaného o existencii prekážky rozsúdenej veci vo vzťahu k rozsudku tamojšieho súdu č.k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021, súd prvej inštancie prioritne skúmal, či je táto prekážka res iudicata daná, pričom zistil, že hoci vo veci sp. zn. 21C/1/2021 bol nepochybne ten istý okruh strán sporu, pokiaľ však ide o predmet konania, žalovaný sa v žalobnom petite č. 2 domáhal vo veci sp. zn. 21C/1/2021 určenia, že neexistuje záložné právo na nehnuteľnostiach, zapísaných na LV č. XX, k. ú. T., pričom v aktuálnom konaní sa žalobca domáha určenia, že tieto nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného. Pokiaľ žalobca odôvodnil nárok vo veci sp. zn. 21C/1/2021 aj tým, že v konaní, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020 bol zamietnutý nárok žalovaného na priznanie pohľadávky z úverovej zmluvy, zistil, že v tom čase bolo známe iba rozhodnutie súdu prvej inštancie a súd vo veci sp.

zn. 21C/1/2021 nevyhovelo návrhu na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020 z dôvodu, že tento návrh nepodal oprávnený subjekt, ale v mene žalobcu ho podal B.. B. L., ktorý však nepredložil riadne splnomocnenie. Nebolo vyhovené ani žiadosti žalobcu o prerušenie konania podľa § 164 CSP do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020 z dôvodu, že otázky, ktoré boli predmetom uvedeného konania na Okresnom súde Zvolen, si môže vyriešiť súd vo veci sp. zn. 21C/1/2021 sám, ako prejudiciálnu otázku podľa § 194 ods. 1 CSP. Z odôvodnenia rozsudku č.k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021, ani doplňujúceho rozsudku zo dňa 7.10.2021 však nevyplýva ako súd prejudiciálne vyriešil otázku premĺčania pohľadávky z úverovej zmluvy, ktorá bola zásadná pre rozhodnutie vo veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020. Zároveň poukázal na skutočnosť, že konanie vo veci sp. zn. 21C/1/2021 nadobudlo právoplatnosť dňom 26.10.2021, teda skôr ako konanie, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020 (toto nadobudlo právoplatnosť dňom 28.2.2022). V konaní sp. zn. 16Csp/1/2020 súdy (súd prvej inštancie aj odvolací súd) zamietli nárok žalovaného na priznanie pohľadávky z úverovej zmluvy, a to z dôvodu vznesenej námietky premĺčania. Konštatoval, že predmet konania je potrebné posudzovať vždy spolu so skutkovým odôvodnením a nakoľko žalobca odôvodnil žalobu v tejto veci inými skutkovými tvrdeniami (právoplatnosťou rozhodnutia vo veci Okresného súdu Zvolen sp. zn. 16Csp/1/2020 a premĺčaním záložného práva), nejedná sa o totožnosť skutku. Dospel k záveru, že výsledok konania vo veci Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/1/2021 nie je prekážkou rozsúdenej veci pre aktuálne konanie.

Na žalobcom vznesenú námietku premĺčania záložného práva neprihliadol z dôvodu, že v danej veci 3-ročná premĺčacia doba začala plynúť 21.9.2016 avšak doteraz neuplynula, vzhľadom na prerušenia jej plynutia, k čomu došlo rozhodnutiami súdu, a to prvýkrát na základe uznesenia Okresného súdu Zvolen zo dňa 17.7.2017, č. k. 12Csp/125/2017-50 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.10.2019, č. k. 41Co/32/2019, ktorým bola žalovanému (Slovenskej sporiteľni, a.s.) uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XX, k. ú. T. s tým, že tento zákaz skončil dňom 20.12.2019, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok vo veci Okresného súdu Zvolen sp. zn. 12Csp/125/2019. Druhýkrát došlo k prerušeniu plynutia premĺčacej doby na základe uznesenia Okresného súdu Zvolen sp. zn. 16Csp/1/2020 zo dňa 4.8.2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25.1.2022, č. k. 14CoCsp/31/2021-345 s tým, že zákaz výkonu záložného práva skončil právoplatnosťou rozsudku vo veci samej, t. j. dňom 28.2.2022. Naposledy bolo žalovanému zakázané vykonávať záložné právo rozhodnutím v tejto veci, a to uznesením o nariadení neodkladného opatrenia zo dňa 18.7.2022, č. k. 6Csp/31/2022-48 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline zo dňa 7.11.2022, č. k. 8CoCsp/57/2022-136, pričom toto obmedzenie trvá doteraz. Okrem prerušenia plynutia premĺčacej doby v dôsledku vyššie citovaných rozhodnutí súdu, hmotnoprávne lehoty neplynuli v zmysle zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a to podľa § 1 písm. a) v období od 27.3.2020 do 30.4.2020 a podľa § 8 písm. a) v období od 19.1.2021 do 28.2.2021.

Vo vzťahu k veci samej uviedol, že na rozdiel od konania vo veci sp. zn. 21C/1/2021 žalobca netvrdil, že došlo k zániku záložného práva niektorým zo spôsobov, upravených v § 151md Občianskeho zákonníka, ale tvrdil, že peňažnú pohľadávku nie je možné vymáhať súdnou cestou z dôvodu premĺčania a nie je možný ani výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou, pretože žalovaný nemôže preukázať pravosť, sumu a splatnosť pohľadávky. Nepochybne premĺčanie nespôsobuje zánik pohľadávky, ale po vznesení námietky premĺčania zostáva iba v podobe naturálnej obligácie. Právna úprava § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka síce umožňuje výkon záložného práva, aj keď je zabezpečená pohľadávka premĺčaná, čo však platí len dovtedy, kým záložnému veriteľovi ešte patrí právny nárok na zabezpečenú pohľadávku. Záložné právo slúži výlučne na zabezpečenie určitej pohľadávky a ako akcesorické právo nemá vlastnú majetkovú hodnotu. Jeho existencia je potom podmienená existenciou pohľadávky, ktorú zabezpečuje a jeho trvanie nerozlučne súvisí so zabezpečenou pohľadávkou - zdieľa teda osud hlavného záväzku. Vzhľadom na výsledok konania vedeného na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 16Csp/1/2020, však žalovaný už v súčasnom období nemá voči žalobcovi právny nárok na pohľadávku zabezpečenú záložným právom. V konaní bolo nesporné, že žalobca (spolu s teraz už nebohou manželkou) boli dlžníkmi z úverovej zmluvy a zároveň aj záložnými dlžníkmi. Z akcesority právneho vzťahu záložného dlžníka voči záložnému veriteľovi, ktorý je odvodený od právneho vzťahu veriteľa a úverového dlžníka vyplýva, že postavenie záložcu nemôže byť horšie ako postavenie úverového dlžníka (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16CoCsp/2/2022 zo dňa 9.6.2022). Tvrdenie žalobcu o premĺčaní záložného práva síce nebolo preukázané, ale nakoľko neexistuje právny nárok

žalovaného na zabezpečenú pohľadávku z úverovej zmluvy, nie je možné viesť ani dobrovoľnú dražbu. Navyše žalovaný aktuálne už nemôže v zmysle ust. § 7 ods. 2 druhá veta zákona 527/2002 Z. z. písomne vyhlásiť pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva.

Konštatoval, že napriek tomu, že žalovanému nesvedčí právny nárok na zabezpečenú pohľadávku, v dôsledku čoho je záložné právo nerealizovateľné, žalovaný sa domáha výkonu záložného práva, naposledy prostredníctvom dražobníka U9, a.s., ktorý zverejnil v Obchodnom vestníku 118/2022, vydanom dňa 20.6.2022 oznámenie o dobrovoľnej dražbe, tvoriacej záloh zo záložnej zmluvy. Z prednesu zástupkyne žalovaného na pojednávaní vyplýva, že žalovaný mieni aj naďalej pokračovať vo výkone záložného práva s odvolaním sa na ustanovenie § 191j ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca má potom v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosti, a to rodinný dom súpisné číslo XXX, postavený na parcele č. 184/7 a pozemky parcelné číslo 184/7 a 184/8, zapísané na LV č. XX, nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného. Preto v tejto časti žalobe vyhovel.

V časti, pokiaľ sa žalobca domáhal určenia, že záložným právom v prospech žalovaného nie je zaťažená ani parcela číslo 193/2, zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 107 m², zapísaná na LV č. XX, k. ú. T., okres M. G., nebol preukázaný naliehavý právny záujem. Táto parcela nie je v Záložnej zmluve zo dňa 10.6.2009 označená za predmet zálohu, a ani z jednotlivých oznámení o dobrovoľnej dražbe nevyplýva, že by žalovaný žiadal vykonať dobrovoľnú dražbu aj ohľadne tejto nehnuteľnosti. Z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu súd v tejto časti žalobu zamietol.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil čiastočným úspechom žalobcu v konaní, keď zo štyroch samostatných nehnuteľností, zapísaných na jednom liste vlastníctva, bolo žalobe vyhovené ohľadne troch nehnuteľností, t.j. rodinného domu a dvoch pozemkov. Ohľadne jednej nehnuteľnosti nárok preukázaný nebol, preto v tejto časti súd žalobu zamietol. Po vzájomnom započítaní úspechu žalobcu, predstavujúcim 75 % s neúspechom predstavujúcim 25 %, priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

Povinnosť žalobcu znášať trovy žalovaného, spojené s účasťou jeho právnej zástupkyne na pojednávaní nariadenom na deň 9.2.2023, ktoré sa neuskutočnilo pre prekážku na strane žalobcu, spočívajúcu v tom, že na pojednávanie sa ustanovil B.. B. L. za Občianske združenie CSP Prievidza, 1. mája 388/8, Lehota pod Vtáčnikom, na základe plnej moci zo dňa 21.2.2023, pričom nevedel preukázať oprávnenie uzavrieť v mene občianskeho združenia dohodu o plnej moci. Za účelom zabezpečenia riadneho splnomocnenia žiadal pojednávanie odročiť. Riadna plná moc nebola v konaní predložená ani dodatočne a nakoľko žalobca doručil súdu vyjadrenie zo dňa 23.2.2023 vo svojom mene možno usudzovať, že k uzavretiu riadnej dohody o plnej moci nedošlo.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo do výrokov I a III., podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, navrhujúc jeho zrušenie v napadnutom rozsahu a zastavenie konanie pre prekážku veci rozhodnutej s tým, že žalobca bude zaviazaný na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Podanie odvolanie odôvodnil s poukazom na dôvody vymedzené ustanovením § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP v prvom rade tým, že neboli vyvodené zákonom stanovené dôsledky z nedostatku procesnej podmienky, ktorou je prekážka veci rozhodnutej. Uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo nespochybniteľne zistené, že žalobca dňa 26.11.2020 inicioval voči nemu súdne konanie, v ktorom sa domáhal jednak určenia, že má byť povinný „zdržať sa realizácie výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou stavby nehnuteľnosť LV XX v podiele 1/1 a to rodinný dom, súpisné číslo XXX na parcele 184/7, a pozemky na parcelách 184/7 - 625 m², 184/8 - 981 m² a 193/2 - 107 m², katastrálne územie T., obec T., katastrálny úrad M. G.“, a ďalej určenia, že „záložné právo na nehnuteľnosti LV XX v podiele 1/1 a to rodinný dom, súpisné číslo XXX na parcele 184/7, a pozemky na parcelách 184/7 - 625 m², 184/8 - 981 m² a 193/2 - 107 m², katastrálne územie T., obec T., katastrálny úrad M. G. neexistuje“. Skoršia žaloba bola pritom odôvodnená tými istými skutočnosťami, na ktorých je vystavaná aj žaloba v tomto konaní, najmä sa v nej žalobca takisto dovoľával zániku záložného práva z dôvodu jeho údajného premlčania. O tejto skoršej žalobe rozhodol Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021 tak, že ju v celom rozsahu zamietol. V bode 23 jeho odôvodnenia sa o. i. podrobne zapodieval žalobcom vznesenou námietkou premlčania záložného práva. Žalobca podal proti vyššie označenému rozsudku odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 9Co/3/2022-454 zo dňa 12.4.2022 tak, že ho odmietol ako podané oneskorene. Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021 nadobudol dňa 26.10.2021 právoplatnosť. Mal za to, že tento právoplatný rozsudok zakladá neodstrániteľnú prekážku rei iudicatae voči akémukoľvek neskoršiemu konaniu, ktoré by sa týkalo tých istých subjektov a toho istého procesného nároku (žalobného petitu a jeho skutkového základu) s tým, že nie je prípustné zbaviť právoplatný rozsudok jeho zákonných vlastností a účinkov,

naopak, je nevyhnutné vyvodit' zákonný procesný dôsledok v podobe zastavenia konania. Hoci o totožnosti subjektov konania vedeného pod sp. zn. 21C/1/2021 a aktuálneho konania nemôže byť žiadna pochybnosť, nesúhlasil s argumentáciou napadnutého rozsudku, ktorá vzhladla odlišnosť skutkového základu procesného nároku uplatneného v aktuálnom konaní v premlčaní jeho úverovej pohľadávky, ako bolo toto konštatované v rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 16Csp/1/2020-163 zo dňa 7.12.2020, potvrdenom rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14CoCsp/31/2021-345 zo dňa 25.1.2022 (s dôrazom na okamih rozhodnutia odvolacieho súdu, a tým aj právoplatnosti oboch označených rozsudkov, ktorá nastala až po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021), nakoľko sa ním prehliada rozhodujúci argument rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021, a to že zánik záložného práva v dôsledku premlčania neprichádza do úvahy (bod 23 odôvodnenia predmetného rozsudku: „Tunajší súd má za to, že dôvody, kedy zaniká záložné právo taxatívne vyplývajú z kogentnej právnej úpravy Občianskeho zákonníka, a to predovšetkým z ust. § 151md ods. 1 OZ, ktorý nepozná ako dôvod zániku záložného práva jeho premlčanie.“). Z tohto pohľadu považoval za úplne irelevantné, aké tvrdenie na podporu premlčania a zániku záložného práva predniesol žalobca (jeho žaloba na str. 8 až 10 obsahovala výslovné tvrdenia o údajnom premlčaní záložného práva, a takto vymedzeným žalobným návrhom a jeho skutkovým základom bol súd prvej inštancie bezpodmienečne viazaný). V kontexte záväzného právoplatného rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021 nemohol totiž žalobca predniesť už žiadne tvrdenie, ktoré by bolo spôsobilé zvrátiť jeho kľúčový záver o nemožnosti zániku záložného práva z dôvodu premlčania. So zdôraznením, že v demokratickom právnom štáte je atribút právoplatnosti verejno-mocenského rozhodnutia jednou z garancií právnej istoty, umožňujúci nastoliť ohľadom riešených právnych vzťahov stabilný stav, ktorý bude rešpektovaný a prípadne vynúiteľný ako záväzný, preto otázku premlčania a zániku jeho záložného práva nie je možné nanovo „otvoriť“ a riešiť.

Za zásadne nesprávny považoval aj právny názor súdu prvej inštancie, vyjadrený v bode 14 odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorým stavia do kontrastu žalobný návrh na určenie neexistencie záložného práva s návrhom na určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v jeho prospech. Medzi týmito dvomi spôsobmi jazykového vyjadrenia žalobného nároku niet žiadneho významového rozdielu, naopak, popisujú jeden a ten istý právny stav, a takto sa k nim konštantne pristupuje aj v súdnej praxi. Mal za to, že napadnutým rozsudkom došlo aj k popretiu fundamentálnych účinkov, ktoré právna úprava spája s vlastnosťou právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorými sú jeho záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť (§ 226 a § 228 ods. 1 CSP). Ak aj súd prvej inštancie nebol ochotný vyvodit' procesný dôsledok v podobe zastavenia konania, rozhodne nebol oprávnený ignorovať skorší rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021, z ktorého pre obe strany aktuálneho sporu vyplýval kategorický a záväzný záver o nemožnosti zániku záložného práva z dôvodu premlčania.

V ďalšom namietal nesprávnosť právneho názoru, na ktorom je vystavaný napadnutý rozsudok, a to že premlčanie zabezpečenej pohľadávky má mať za následok, že naša banka „nemôže viesť dobrovoľnú dražbu“ (bod 22 odôvodnenia napadnutého rozsudku) poukazujúc na to, že v slovenskom právnom poriadku nielenže taká právna norma absentuje, ale naopak, platí pravidlo presne opačné, než aké aplikoval súd prvej inštancie. Samotný gramatický výklad ustanovenia § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka nepripúšťa vonkoncom žiadne pochybnosti, že premlčanie zabezpečenej pohľadávky nie je prekážkou výkonu záložného práva. Vychádza sa zreteľne z premisy, že premlčanie záložného práva nemusí byť totožné s premlčaním pohľadávky, naopak, môže nastať aj neskôr (nie však skôr ako normuje § 100 ods. 2, in fine, Občianskeho zákonníka: „Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.“). V takom prípade, kým sa nepremlčí samotné záložné právo, je možný aj jeho výkon, a to nezávisle od stavu premlčania, resp. nepremlčania pohľadávky. Citujúc z komentárov k ustanoveniu § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka (Števček, M., Dulak, A., Baján-ková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I. § 1 - 450. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2015, s. 1206; Krajčo, J. Občiansky zákonník pre prax (komentár) II. (§ 136 - § 587). Bratislava: EUROUNION, spol. s r. o., 2015, s. 1461) uviedol, že v relevantnej právnej náuke nebol nikdy artikulovaný iný záver.

S poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka (zavedeného novelou č. 343/2018 Z. z. s účinnosťou odo dňa 5.12.2018) uviedol, že aj zákonodarca v jednej z novelizácií Občianskeho zákonníka, ktorou výrazne posilnil právne postavenie spotrebiteľov v záležitostiach premlčania, explicitne ponechal zachované pravidlo vyjadrené v ustanovení § 151j ods. 2, a teda možnosť výkonu záložného práva na premlčanú zabezpečenú pohľadávku, čo potvrdzuje to aj dôvodová správa k predmetnej novelizácii.

V situácii, keď súd prvej inštancie správne ustálil, že jeho záložné právo nie je premlčané, a za existencie čo do interpretácie aj aplikácie vždy jednotne a jednoznačne uplatňovanej reglementácie o možnosti výkonu záložného práva aj na uspokojenie premlčanej pohľadávky, nemožno preto jeho právne posúdenie, že výkon nepremľčaného záložného práva nie je možný vzhľadom na premlčanie úverovej pohľadávky - a dokonca že bližšie nepopísaným a nezodôvodneným spôsobom rezultuje do neexistencie záložného práva - označiť inak ako zásadne právne nesprávne aj svojvoľné.

Taktiež namietal neadekvátnosť poukazovania v napadnutom rozsudku na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp zn. 16CoCsp/2/2022 zo dňa 9.6.2022, nakoľko išlo o spor medzi úplne inými subjektmi a z úplne iných právnych vzťahov, ktorý nemal žiadnu inštančnú záväznosť pre aktuálny spor, pričom medzi skutkovým nálezom, ako ho ustálil a posudzoval Krajský súd v Banskej Bystrici, a skutkovým nálezom v aktuálnom spore absolútne zásadný rozdiel. V banskobystrickej veci bolo totiž rozhodujúcou skutkovou okolnosťou, že záložný veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva až so značným časovým odstupom po zosplatnení úverovej pohľadávky (k výkonu záložného práva došlo až po jeho premlčaní), čo je však skutková situácia diametrálne odlišná od aktuálnej veci, v ktorej vyhlásil predčasnú splatnosť úveru dňa 3.2.2017 a bez akéhokoľvek meškania následne pristúpil aj k výkonu záložného práva.

4. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý stotožniac sa s právnym posúdením súdu prvej inštancie, navrhol rozsudok v napadnutej časti potvrdiť. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/49/2022 zo dňa 28.2.2023 týkajúce sa prerušenia a spočívania premlčacej lehoty záložného práva. Taktiež poukázal aj na odôvodnenie uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Cdo/41/2021 zo dňa 27.2.2023, ktorým bolo zamietnuté dovolanie vo veci, v ktorej bolo určené, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom a z ktorého okrem iného vyplynulo, že „premlčaním záložného práva a po vznesení námietky premlčania zo strany záložcu nemá registrácia záložného práva viaznuceho k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností žiadny ďalší zmysel. Na uvedenom základe najvyšší súd (aplikáciou základných zásad právneho poriadku) nazeral na vec cez prizmu povolených hraníc pre sudcovskú tvorbu práva tak, že určovací výrok v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej, ku ktorému dospeli súdy nižších inštancií v prejednávanej veci, je spôsobilým podkladom pre výmaz predmetného záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa. V konkrétnom záložno-právnom vzťahu, pri konkurencii práv záložného veriteľa, ako nositeľa práva, ktorému patrí pohľadávka zabezpečená zálohom na jednej strane a záložcu na strane druhej, ako nositeľa povinnosti z premlčaného záložného práva, dovolací súd uprednostnil dispozičné právo (ius disponendi) záložcu nakladať s predmetom jeho vlastníctva. Ak totiž záložné právo nie je možné realizovať, nakoľko bolo premlčané a záložca dôvodne vzniesol námietku premlčania, neexistuje žiadny dôvod na to, aby bola vec v príslušnom registri zaťažená nevykonateľnou ťarchou.“

5. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu v intenciách § 379 a § 380 CSP a tento vo výroku I. v zmysle § 388 CSP zmenil tak ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

6. V súdnej veci odvolateľ vymedzil dve odvolacie námietky, ktoré mali byť základom prieskumu v odvolacom konaní, a to existencia prekážky res iudicata (resp. rei iudicatae) a nutnosť aplikácie ustanovenia § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého rezultuje záver o možnosti viesť výkon nepremľčaného záložného práva aj v prípade, že je ním zabezpečená pohľadávka už premlčaná.

7. V prvom rade bolo nutné vysporiadať sa s námietkou prekážky res iudicata, nakoľko danosť tejto negatívnej procesnej podmienky má zásadný vplyv na ďalší procesný postup ako i možnosť zaoberať sa samotným meritom veci. Vzhľadom na nespochybniteľnú totožnosť sporových strán predmetného konania a konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 21C/1/2021 zostalo v preskúmvanej veci posúdiť len totožnosť predmetu konania v predmetných súdnych konaniach. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval správne, keď predmet konania interpretoval v širšom zmysle a posúdil ho ako žalobný nárok kumulatívne spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého žalobný návrh vyplýva. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený petitom návrhu vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený. Podstatu skutku treba vidieť predovšetkým v spôsobe účasti sporových strán na určitej udalosti a následku, ktorý bol ňou spôsobený a ktorý následok v podobe vzniku, zmeny alebo zániku občianskoprávneho vzťahu umožňuje

z prejavov vôle konajúcich osôb vymedziť tie, ktoré tvoria skutok. Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako bol právne posúdený skutok, ktorý bol predmetom konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, keď skutok bol súdom posúdený po právnej stránke nesprávne, prípadne neúplne. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie (uvedenom v bodoch 14. a 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku), ktorý vzhľadol odlišnosť skutkového základu žalobného nároku uplatneného v predmetnom konaní v premlčaní záložným právom zabezpečenej úverovej pohľadávky žalovaného ako bolo konštatované toto konštatované v rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 16Csp/1/2020-163 zo dňa 7.12.2020, potvrdenom rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14CoCsp/31/2021-345 zo dňa 25.1.2022, a to s akcentom na okamih rozhodnutia odvolacieho súdu, a tým aj právoplatnosti oboch označených rozsudkov, ktorá nastala až po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 21C/1/2021-391 zo dňa 31.8.2021. Uvedené má podľa názoru odvolacieho súdu vplyv na posúdenie premlčania záložného práva, a to s poukazom na ustanovenie § 100 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka, podľa ktorého záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. I napriek tomu, že premlčanie pohľadávky zabezpečenej záložným právom a premlčanie záložného práva treba posudzovať oddelene, vyššie citované zákonné ustanovenie reflektujúce akcesorickú povahu záložného práva zdôrazňuje vzájomnú previazanosť právneho vzťahu založeného záložnou zmluvou a zmluvou, na základe ktorej vznikla zabezpečená pohľadávka. Záložné právo sa môže premlčať najskôr zároveň s hlavnou (zabezpečenou) pohľadávkou, ale môže byť premlčané i neskôr ako ním zabezpečená pohľadávka, z čoho vyplýva záver, že premlčanie pohľadávky zabezpečenej záložným právom automaticky nespôsobuje aj premlčanie záložného práva v tom istom okamihu. Na základe vyššie uvedeného považoval odvolací súd námietku prekážky res iudicata za neopodstatnenú.

8. Vzhľadom na vyššie vyslovený právny záver sa odvolací súd následne zaoberal dôvodnosťou ďalšej odvolacej námietky vytykajúcej súdu prvej inštancie nesprávnosť záveru ohľadne možnosti výkonu nepremičaného záložného práva vo vzťahu k už premlčanej pohľadávkou.

9. Podľa § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná.

Podľa § 54a Občianskeho zákonníka premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

Podľa § 100 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka záložné práva sa nepremičujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

10. Z citovaných zákonných ustanovení jednoznačne vyplýva, že zákon dovoľuje uskutočniť výkon záložného práva aj v prípade, ak je zabezpečená pohľadávka premlčaná. Takýto postup zákon výslovne aprobuje aj v spotrebiteľských veciach (§ 54a Občianskeho zákonníka). Realizovať výkon záložného práva možno teda aj za situácie, kedy je premlčaná záložným právom zabezpečená pohľadávka, avšak záložné právo, ktoré taktiež podlieha premlčaniu, ešte premlčané nie je. Čo sa týka samotného premlčania záložného práva, jeho predmetom je premlčanie práva veriteľa na uspokojenie sa z predmetu záložného práva - zálohu. Premlčanie záložného práva je spojené s momentom splatnosti pohľadávky (§ 101 Občianskeho zákonníka), kedy záložný veriteľ môže po prvý krát pristúpiť k uspokojeniu svojho práva (začať s výkonom záložného práva). Premlčanie záložného práva ako akcesorického práva voči hlavnej (zabezpečovanej) pohľadávkou je podmienené premlčaním pohľadávky, ktorú záložné právo zabezpečuje. Z ustanovenia § 100 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka možno vyvodíť, že záložné právo sa nepremičuje skôr než zabezpečená pohľadávka (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 71/2010 z 25.4.2012, Rc 27/2023), môže sa však premlčať najskôr zároveň s hlavnou (zabezpečenou) pohľadávkou.

11. Vychádzajúc z vyššie prezentovaných právnych názorov za situácie, keď súd prvej inštancie skonštatoval, že záložné právo doposiaľ premlčané nie je, potom neobstojí záver formulovaný v rezultáte napadnutého rozsudku, že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného. Záver súdu prvej inštancie by bol správny len v tom prípade, že by predmetné záložné právo

bolo premlčané, k čomu však v súdnej veci z dôvodov obsiahnutých v bodoch 20. a 21. napadnutého rozsudku nedošlo v dôsledku niekoľkých prerušení premlčacej doby. V nadväznosti na spočívanie premlčacej doby odvolací súd poukazuje na aktuálnu judikatúru Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej „iným príslušným orgánom“ v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka je tiež dražobník dobrovoľnej dražby. Počas dražobného konania neplynie doba, v ktorej sa premlčuje záložné právo“ (rozsudok sp. zn. 5Cdo/64/2020 z 30.11.2022 - Rc 27/2023).

12. Na základe vyššie uvedeného odvolaciu súdu neostalo iné než rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zmeniť tak ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku (t.j. žalobu zamietnuť aj v časti o určenie, že nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v okrese M. G., obec T., katastrálne územie T., zapísané na liste vlastníctva č. XX na žalobcu v podiele 1/1, a to rodinný dom súpisné číslo XXX na pozemku parcelné číslo 184/7 a pozemky parcelné číslo 184/7 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 625 m², parcelné číslo 184/8 - záhrada vo výmere 981 m², nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného).

13. Len na margo vo vzťahu k dobrovoľným dražbám odvolací súd dodáva, že existujú obmedzenia výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, pričom zdôrazňuje, že aj tak silné právo, akým nepochybne záložné právo je, môže pri jeho výkone čeliť obmedzeniu vo svetle princípov súkromného práva. V tomto smere odvolací súd dáva do pozornosti závery Ústavného súdu SR v spojení s rozsudkom Súdneho dvora EÚ (PL. ÚS 23/2014, C-34/12), ktoré predstavujú akýsi manuál výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou v sporoch so slabšou zmluvnou stranou. Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. PL. ÚS 23/2014 z 24.09.2014 uviedol: „Nad rámec uvedeného ale ústavný súd pripomína, že sa už vyslovil, že podľa platnej právnej úpravy zákona o dobrovoľných dražbách je rozsah prostriedkov následnej nápravy proti výkonu záložného práva obmedzený v podstate len na žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby (§ 21 zákona o dobrovoľných dražbách) a takáto následná prípadná obrana záložcu je podstatne sťažená (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 261/2013 z 30. apríla 2013). Sťaženie následnej súdnej kontroly dobrovoľnej dražby by malo byť kompenzované dostatočnou preventívnou a priebežnou kontrolou dobrovoľnej dražby orgánom verejnej moci. Osobitne sa žiada zdôrazniť, že v dobrovoľnej dražbe pôsobí nepopierateľné pnutie medzi záujmom záložcu na tom, aby bola vec predaná za čo najväčšiu cenu, resp. na tom, aby nebola vec predaná za dlh, ktorý je v hrubom nepomere k hodnote zálohu (pozri aj nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 237/2011 z 2. júna 2011 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 261/2013 z 30. apríla 2013), a záujmom záložného veriteľa, ktorý sa ale v podstate obmedzuje na uspokojenie jeho pohľadávky, a teda na čo najrýchlejšie speňaženie zálohu aspoň v takej výške, ktorá zabezpečí uhradenie jeho pohľadávky. Takéto pnutie pritom pôsobí aj pri takej dobrovoľnej dražbe, ktorá nevykazuje znaky podvodnej snahy získať založenú vec pod trhovú cenu (pričom tento záver nemôže spočívať výlučne na predstavách všeobecného súdu o všeobecnej praxi pri prevažujúcej praxi výkonov záložných práv na Slovensku, ale musí byť podporený konkrétnymi zisteniami vzťahujúcimi sa na prerokúvanú vec). V uvedenej súvislosti ústavný súd opakuje, že intenzita zásahu do vlastníckeho práva realizovaného v podobe predaja predmetu vlastníctva by nemala byť vo výraznom nepomere k skutočnej alebo aspoň skutočnosti sa čo najviac približujúcej cene toho predmetu vlastníctva (II. ÚS 237/2011). Podľa názoru ústavného súdu zákon o dobrovoľných dražbách, ako aj súvisiace právne predpisy regulujúce výkon záložného práva do určitej miery (nie však neobmedzene) nadraduje záujem veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky pred záujmom dlžníka na ponechaní si veci (k rovnakému záveru dospela napríklad aj rakúska judikatúra: pozri rozhodnutie rakúskeho Najvyššieho súdu [OGH] sp. zn. 6 Ob 111/10g z 24. 6. 2010 body 2.2. a 3., dostupné na internete: <http://X>.). Záujem záložného veriteľa na speňažení majetku dlžníka v procese, ktorý sa neuskutočňuje v súčasnosti s dlžníkom a nad ktorým nie je vykonávaná priebežná súdna kontrola, a to obzvlášť vtedy, ak je predmetom dobrovoľnej dražby vec plniaca významné sociálne potreby dlžníka, však nemôže byť nadradený záujmu dlžníka vo väčšej miere, ako to je v prípade právnej úpravy exekúcie (m. m. II. ÚS 261/2013). Uvedené pnutie medzi záujmami účastníkov právneho vzťahu a potenciálnu kolíziu ich záujmov musí v tomto prípade všeobecný súd zohľadniť a vyvodiť z neho závery relevantné pre danú vec.“

14. Odvolaním nenapadnuté výroky II. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie (o čiastočnom zamietnutí žaloby a nároku žalovaného na náhradu trov spojených s odročením pojednávania zo dňa 9.2.2023) , zostali nedotknuté.

15. O trovách celého konania (základného i odvolacieho) rozhodol odvolací súd podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v plnom rozsahu (t.j. v rozsahu 100 %) proti žalobcovi, ktorý vo

veci podaného odvolania úspech nemal. O výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným rozhodnutím súdny úradník súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

16. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)